

ÖZEL SİRKÜLER NO: 2016 / 01

KONU :DENETİM ÇALIŞMALARIMIZDA EN ÇOK YAPILAN HATALAR VE YAPILMASI GEREKEN UYGULAMALAR HK.

1-Kurumlar Vergisi ile ilgili tespitler;

1-Kıst faiz giderleri ve gelirleri;

a-) Dönemsellik ilkesi gereği kullanılan banka kredilerine ait bu dönemlere ait kredi faizleri hesaplanarak gider tahakkuku yapılması

b-) Dönemsellik ilkesi gereği vadeli mevduat, repo vb gibi varlıklardan elde edilen faiz gelirleri hesaplanarak gelir tahakkuku yapılması gerekir.

c-) Geçici vergi dönem sonları ile yıl sonlarında banka veya diğer finans kurumlarından faiz veya kar paylarını brüt tutarları ile tevkifatlar konusunda mutlaka mutabakat sağlanmalıdır.

2-Abonelik vb. yıllık bedellerin, ‘dönemsellik’ ilkesine göre giderleştirilmesine dikkat edilmelidir. Sigorta poliçeleri, peşin ödenen kira giderleri vb ‘nin muhasebeleştirilmesinde; dönemsellik ilkesi gereği gelecek aylara ve gelecek yıllara ait peşin ödenen giderler olarak muhasebeleştirilmesi, ilgili yıla ait ödenen giderlerinde geçici vergi dönemleri dikkate alınarak gelecek aylara ve yıllara ait peşin ödenen giderler olarak muhasebeleştirilmesi gerekir.

Ayrıca bu giderlerin geçici vergi dönemlerinde ve dönem sonunda sonuç hesaplarına aktarılması gerekir. Yıl sonlarında sonuç hesaplarına aktarılmayan giderler dönemsellik ilkesine göre sonraki yıllarda KKEG olarak dikkate alınması gerekmektedir.

3-İstihdam destekleri ile ilgili sgk primleri nasıl muhasebeleştiriliyor. Gelirler ve giderler Dönemsellik ilkesine göre aynı dönemde 602 hesaba kayıt edilmesi gerekir.

4-SSK prim ödemelerinin kontrolü, ödemesi yapılmayan primlerin gider yazılamayacağından gider hesabından çıkarılması gerekir.

5-Dövizli alacakların geçici vergi dönemleri ile yıl sonunda değerlendirilmesi zorunludur.

6-İthal edilen mallarda, alıma ilişkin tüm giderlerin (sigorta, taşıma ,kur farkı vs.) maliyet bedeline eklenmesine gerekir.

7-Malın maliyetine girmesi gerekirken doğrudan gider yazılan harcamalara dikkat edilmelidir.

8-Benzin faturalarının işletme aktifine kayıtlı araçlar veya kiralanen araçlara ait olduklarına dikkat edilmelidir. Özellikle özel amaçlı olarak aile bireylerinin kullandığı araçların akaryakıt ve diğer giderlerinin kanunen kabul edilmeyen giderler olduğu unutulmamalıdır. Araçların yaptıkları kilometre, işinizin gerekleri gibi objektif kriterlerden hareketle kolayca bu tür belgelerin doğru olmadığı tespit edilebilir.

9-Şirketlerce kabul edilmeyen giderlerin Kanunen Kabul Edilmeyen Gider yazılması yeterli değildir. İşle ilgisi bulunmayan şahsi harcamaların ödemelerinin şirket tarafından yapılması ve bunların tamamının Kanunen kabul edilmeyen giderlere atılması olayı tamamen çözmektedir. Çünkü bu yolla peşin kar dağıtımı yapılarak stopaj yükümlülüğünün ortadan kalkmadığı unutulmamalıdır.

10-Yurt dışı seyahat masraf cetveli ekindeki fatura ve benzeri vesikalarla belgelendirilmeyen giderler Kanunen Kabul Edilmeyen Gider olarak dikkate alınmaktadır. Yurt dışı seyahatlerinde belgelendirilmeyen bu tür giderlerin Gelir Vergisi Kanununun 40/a maddesi hükmü uyarınca götürü gider olarak dikkate alınması mümkündür. Ancak götürü gider için harcamayı yapan kişilere bu tutarlar kadar iş avansı ödemesi yapılmalıdır.(**Götürü gider uygulaması ile ilgili müşavirliğimizden ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.**)

11-Vergi kesintileri, geçici vergi veya kurumlar vergisi beyannamesinde peşin ödenen vergi olarak dikkate alınmalıdır. Ancak, ilgili dönem beyanına dahil edilen gelirle ilgili vergi kesintileri, hesaplanan vergiden indirilebilir veya iade alınabilir.

12-İrtibat büroları Türkiye’de ticari faaliyette bulunmamak üzere faaliyet izni almış, kurumlar vergisi mükellefi olmayan, çalışanları gelir vergisi ödemeyen organizasyonlardır. Bu birimlerin, bir şekilde gelir getirici faaliyetlerin bir unsuru oldukları durumlarda hem kurumlar hem de gelir vergisi açısından büyük risklerle karşı karşıya kalabilirler.

13-Faturayı mal veya hizmeti sattığınız kişi veya kuruma kestiğinizden mutlaka emin olun. Aksi takdirde fatura düzenlemiş olsanız bile kaçakçılığa iştirak, yardım vb. suçlamalara muhatap olabilirsiniz. Bu konuda banka ve diğer kanallar ile yapılan ödemelerin kimin tarafından yapıldığına dikkat edilmesi gerekir.

14-Kredi kartlı satışları için mümkünse fatura tanzim edilmelidir, faturayı da mutlaka kart hamilinin adına düzenleyin. Veya bir şekilde, belgelerle kart slipleri arasında birebir ilişki kurulabilmesi imkanı veren bir sistem kurun. İncelemelerde sliplerdeki isimlere fatura düzenlenmediği iddiası ile karşı karşıya kalınabilir.

15- Binek otolarına ait KDV’sinin indirim konusu yapılması KDV kanununun 30 uncu maddesi uyarınca mümkün değildir. Gider ve maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerekir. Gider unsuru olarak dikkate alınması Maliye Bakanlığı inceleme elemanlarınca tekit konusu yapılabilmektedir. Müşavirliğimizin görüşü KDV nin gider olarak dikkate alınması yönündedir.

16-Taşıtlara ait ÖTV gider unsuru olarak dikkate alınmamaktadır. Taşıtların maliyetine ilave edilerek amortisman yöntemiyle gider yazılmaktadır.(ÖTV direk gider unsuru olarak dikkate alınabilir.)

15-Holdingler ve grub firmaları tarafından sağlanan hizmetlerin faturalanmasında hizmetin ne olduğu ve tutarı faturada ayrıntılı olarak belirtilmelidir. Bir dağıtım anahtarı kullanılıyorsa, seneden seneye esasları değişmemeli, bedeller verilen hizmetle mütenasip olmalıdır. Bu konu, transfer fiyatlaması hükümleri çerçevesinde daha da önem kazanmıştır. Yabancı sermayeli şirketlere yurtdışındaki merkezden gelen faturaları için de Türkiye’deki holdingler ve grub firmaları için aynı esaslar geçerlidir. Alınan hizmetlerin iyi ve ayrıntılı belgelenmesini gerektirmekte ve faturaların aylık olarak düzenlenmesi gerekmektedir,

17-Serbest bölgeye satış, serbest bölgeden alış fiyatlandırmasına dikkat edilmelidir. Özellikle Kurumlar Vergisi Kanunu transfer fiyatlaması hükümlerini işleterek, Türkiye’deki muhatap şirketin, incelenmesi mümkündür.

18-Vazgeçilen borçlar bir hesapta üç yıl bekletilir ve üçüncü yılın sonunda (bu arada oluşan zararlarla giderilemeyen kısmı) gelir olarak dikkate alınır.

19-Yıllara sari inşaatın ne zaman bittiği oldukça önemlidir. Geçici kabulün yapıldığı dönemde karın beyanı zorunluluktur.

20-Geçmiş yıllara ilişkin mali zarar tutarları, cari yıl kurumlar vergisi hesaplamasında 5 yıllık zaman aşımı dikkate alınarak indirim konusu yapılmalıdır.

21-Grup içinde gayrimenkul veya iştirak satışı suretiyle istisnadan yararlanılmasının şartları yerine getirilmelidir. Özellikle nakit girişi şartı grup şirketleri için önem arz etmektedir.

a)Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu taşınmaz ve iştirak satışı ile ilgili hali hazırda yer alan istisna ile ilgili sınırlama getirmiştir. Buna göre, geçmişte 2 yıl elde tutulan bu tür kazançlar sermayeye ilave edilmeleri şartı ile kurumlar vergisinden istisna tutulmuşken, yeni Kanun bu istisnanın kazancın %75'i için uygulanabileceğini, kalan kısmın ise kurumlar vergisine tabi tutulacağını belirlemiştir. Bununla birlikte, düzenleme ile istisnadan yararlanmak için kazancın sermayeye ilave şartı kaldırılmış, pasifte yer alacak bir hesapta 5 yıl bekletilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

b)Grup içinde gayrimenkul veya iştirak satışı suretiyle istisnadan yararlanılmasının şartları yerine getirilmelidir. Özellikle nakit girişi şartı grup şirketleri için önem arz etmektedir

22-Ar-Ge uygulaması kapsamında %100 Ar-Ge indirimi konu olabilecek harcamalar var mı? Varsa Gelirler Genel Müdürlüğüne proje olarak sunulmuş onay alındı mı? TÜBİTAK destekli projelerde onay alınmasına gerek yoktur.

23-Tam mükellefiyete tabi başka bir kurumdan elde edilen iştirak kazancı tutarı, mali karın tespitinde istisna kazanç olarak dikkate alınması gerekmektedir.

2-Katma Değer Vergisi ile ilgili tespitler;

1-Grup firmaları ,ortaklar ve personel arasında aşağıdaki konuların incelenerek her ayın sonunda bu konularla ilgili fatura kesilmesi gerekiyorsa fatura ayrılarak KDV beyanından önce faturaların düzenlenmesi gerekmektedir.(Bu konularla ilgili işlemlerde müşavirliğimizden ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.)

1)Grup firmalarının 120-320 ve avans hesaplarının uygulanan vade, ortalama tahsil ve ödeme süreleri analizi,mal ve hizmet alımı harici finansman kullandırım var mı analizi(faiz hesaplamasının gerekip gerekmediği)
2)Personel maaş ve iş avansları işlemlerinin incelenmesi (süre, vade ve içerik açısından)(faiz ve damga vergisi hesaplamasının gerekip gerekmediği)
3)Ortaklar cari hesaplarının ve fiktif kasa hesaplarının incelenmesi, (faiz hesaplanmasının gerekip gerekmediği)
4)Örtülü sermaye açısından ilişkili kişilerden alınan borçlara ait hesaplanan faizlerin analizi, İlişkili kişilere uygulanan faizde, ilişkili kişiden alınan borç tutarı dönem başı öz sermayenin 3 katını aşyorsa,aşan kısma ait faizlerin ve buna ait kdv lerin K.K.E.G olarak değerlendirilmesi sağlanmalıdır.
5)Grup firmalarına kesilen mal, hizmet ve işçilik faturalarında maliyet + kar usulünün nasıl yapıldığının ,kesilen faturaların nitelik yönünden incelenmesi analizi.(transfer fiyatlaması analizi)
*Bu analizler için izlenebilir kayıt sisteminin oluşturulması hesap planının uyarlanması

2-Firmaların yurt dışındaki müşterilere kargo yoluyla gönderdiği malların gümrük beyannamesi düzenlenmeksizin gönderilmesi halinde ihracat teslimi olarak değerlendirilmemesi ve bu faturalarda KDV hesaplanması gerekmektedir. **(ERTUĞRULGAZİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞININ BU KONUDA GENEL YAZISI VARDIR)**

3-Ortağın borcuna işletilen faiz, KDV'ye tabidir.

4- Çalınan malların KDV'si indirilemez

5-Kanunen Kabul Edilmeyen Giderlerin KDV'si de indirilemez.

6-Ücret mahiyetindeki aynı yardımların KDV'si indirilemez, Personele bayramlarda ve yılbaşında yapılan gıda yardımlarında, gıda yardımı faturalarındaki KDV indirim konusu yapılmayacaktır.

7-Binek otomobillerin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergileri mükelleflerin hesaplanan katma değer vergilerinden indirim konusu yapılamaz. (faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç).Gider ve maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerekir. Gider unsuru olarak dikkate alınması Maliye Bakanlığı inceleme elemanlarınca tekit konusu yapılabilmektedir. Müşavirliğimizin görüşü KDV nin gider olarak dikkate alınması yönündedir.

8-Perakende satış fişi ile belgelendirilecek giderler **900 TL** (KDV hariç) lik fatura sınırını geçmemek kaydıyla **kurtasiye,temizlik,otopark** giderleri olup bunların dışındaki giderlerin kurum ünvanına göre düzenlenmiş faturalarla tevsik edilmesi gerekir.

Bu tür belgelerle ilgili iki görüş vardır.

a)Kanunen kabul edilmeyen gider

b)İşle mütenasip miktarda ise ve Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanununa göre gider yazılabilecek alımlar ise KDV si indirim konusu yapılamaz, KDV dahil tutar gider olarak dikkate alınır.

Bu nedenle firmaya bu tür belge getiren pazarlamacılar ve diğer personel bu konuda bilgilendirilerek, Giderlerini fatura ile belgelendirmeleri sağlanmalıdır.

9- **Basit usule tabi mükelleflerde mal teslimleri ve hizmet ifaları KDV kanununun 17.maddesi hükmü uyarınca istisna edilmiştir.** Bu mükelleflere ait faturalarda KDV iç iskonto ile bulunarak indirim konusu yapılmayacaktır. Fatura tutarının tamamı maliyet ve gider unsuru olarak dikkate alınacaktır.

10-İhracat navlun faturaları üzerinden iç iskonto ile KDV hesaplayıp indirim konusu yapılamaz çünkü yurt dışı taşımacılıkta KDV'si istisnası vardır,

11-**Yurt içi ve yurt dışına PTT ile gönderilen posta giderlerinin PTT den onaylatılması gerekir.** Onaylatılmayan posta giderleri Kanunen Kabul Edilmeyen Gider olarak dikkate alınmaktadır. Postanede onaylatılan yurt içi posta giderlerinden iç iskonto ile KDV hesaplayarak indirim konusu yapılması gerekir. Yurt dışı posta giderleri ise KDV'den istisna olduğundan tamamı gider yazılmalıdır.

12 -**Faturalar üzerinde KDV si ayrıca gösterilmelidir.** Fatura üzerinde ayrıca gösterilmeyen KDV sinin ayrıştırılarak indirim konusu yapılması mümkün değildir. KDV dahil toplam tutar gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaktadır.

13-**Sorumlu Sıfatıyla KDV yükümlülüğünün yerine getirilmemiş olması, ilave tarhiyat konusudur.** Sorumlu sıfatıyla stopaj yükümlülüğünün yerine getirilmemiş, zamanında yerine getirilmemiş veya eksik yerine getirilmiş olması cezalı bir tarhiyatı gündeme getirebilir. Özellikle çoğu zaman muhtasar beyanname ile paralellik göstermesi nedeniyle üzerinden gelir veya kurumlar vergisi tevkifatı yapılan ödemelerin gelir idaresi tarafından kdv konusuna girip girmediğinin araştırıldığı unutulmamalıdır. Esas itibariyle sorumlu sıfatıyla ödenen KDV, tahakkukun yapıldığı dönemde 1 no'lu beyannameye indirilecek KDV olarak dikkate alınır.

14-**Yurt dışına düzenlenen hizmet faturalarında KDV yükümlülüğü mevcut olabileceği göz ardı edilmemelidir.** Hizmet ihracı istisnası şartlarının varlığından emin olunmalı bu konuda mutlaka müşavirinizden bilgi alınmalıdır.

15-**Yurtdışından banka dışındaki kurumlardan (örneğin; ilişkili şirketlerden) alınan kredilerin faizleri,** sorumlu sıfatıyla KDV'ye, -mali idarenin yorumuna göre-stopaja ve anlaşma damga vergisine tabidir.

16-Yurtdışına yapılan ödemelerde KDV'nin matrahı (stopaj dahil) brüt tutardır. Anlaşma net üzerinden yapılmışsa önce brütleştirilecek, daha sonra da bu brüt tutar üzerinden KDV hesaplanacaktır.

17-KDV iade alacağı nedeniyle mahsup dilekçesi verilmiş olması yeterli olmayabilir. İleride problem yaşanmak istenmiyorsa dilekçe ekindeki belgelerin tamam olduğundan, teminat gerektiriyor olması halinde teminatın verildiğinden, ilgili tüm vergi dairelerine zamanında dilekçe ve bildirimlerin verildiğinden emin olun ve sonrasında da takip edin. Çünkü zaman zaman vergi dairesindeki departmanlar arası kopukluklar nedeniyle ödeme emirleri gelebilmektedir. Bu ödeme emirlerine 7 gün içinde itiraz edilmesi gerekmektedir.

18-Konut Yapı Kooperatiflerine yapılan % 1 li KDV oranlı teslimlerde montaj faturalarının ve kooperatifin arsasının ve ruhsatının kooperatif üzerine olduğunu gösteren belgelerin noter tasdikli bir örneği alınarak satış faturalarının altına fotokopisinin konularak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır

19-İthalatta veya yurtiçi satışlarda teslim konu olan mal ve hizmetin KDV oranının doğru bilinmesi gerekir. (zaman zaman % 18, 8, ve 1 oranları karıştırılmaktadır)

20-Yurtiçi satışlarda satış bedelinin yabancı para cinsinden belirlendiği durumlarda, kur farklarına KDV uygulanması unutulmamalıdır. Dövizli satışlarda ve alımlarda kur farkı uygulamalarının analizi kur farkı faturalarının düzenlenmeli ve alınmalıdır.

3-Damga Vergisi'nde ile ilgili tespitler;

1-Ayrı ayrı mektuplarla icap ve kabulün yapılması Damga vergisini engellemez. Eğer hükmünden Türkiye'de yararlanılıyor ve taraflardan biri Türkiye'de bulunuyorsa anlaşmanın yurtdışında imzalanması ve yurtdışında muhafazası damga vergisini engellemeyecektir.

2-Protokol adı altında yapılan sözleşme ve yapılacak tadiller damga vergisine tabidir. Bu nedenle işletmede mevcut iş ilişkisi içinde kullanılan matbu tüm belgelerin bu gözle elden geçirilmesi ve damga vergisine tabi olup olmadığının saptanmasında fayda vardır.

3-Damga Vergisi ödenmeden zamanaşımına uğrayan kağıtların hükmünden tekrar yararlanılması durumunda, bu kağıda ait damga vergisi yükümlülüğünün tekrar doğduğu unutulmamalıdır (VUK 114).

4-Şirketin yapmış olduğu sözleşmelerin kontrolü damga vergilerinin beyan edilip edilmediğinin analiz edilmelidir.

4-Denetim ilgili tespitler ve öneriler;

1- Sağlıklı denetim ve iç kontrolün yapılabilmesi için tüm muhasebe departmanlarında muhasebe kayıtlarının günlük olarak muhasebeleştirilmesi sağlanarak mahsup fişlerinin,fatura ve belgelerin üzerine konulması sağlanmalıdır.

2-İthalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde; ithalat faturalarının orijinallerinin muhasebe fişi altına konulması, fatura ekinde Gümrük Beyannamesinin fotokopisinin konulması, muhasebe kaydında Gümrük beyannamesi tarihindeki Merkez Bankası kuru dikkate alınarak hesaplanacak tutarın muhasebeleştirilmesi (Gümrük beyannamesindeki kur da alınabilir), fatura ile gümrük beyannamesi arasında; alınan mallar ile ilgili miktar, tutar ilişkisi fosforlu kalemle işaretlenmek suretiyle kontrolünün sağlanması bu çalışma ile ithalat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinin daha sağlıklı olması sağlanacak ,mükerrer işlem yapma olasılığı ortadan kalkacak, cari hesaplar ve stokların daha sağlıklı takibi sağlanacaktır.(Müşavirliğimizce yukarıdaki uygulama önerilmektedir)

3-İhracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde; ihracat faturalarının orijinallerinin muhasebe fişinin altına konulması, fatura ekinde gümrük beyannamesini fotokopisinin konulması, muhasebe kaydının Gümrük beyannamesinin **intaç tarihindeki** Merkez Bankası kuru dikkate alınarak hesaplanacak tutarın muhasebeleştirilmesi ,fatura ile gümrük beyannamesi arasında; satılan mallar ile ilgili miktar, tutar ilişkisi fosforlu kalemle işaretlenmek suretiyle kontrolünün sağlanması bu çalışma ile ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesinin daha sağlıklı olması sağlanacak ,mükerrer işlem yapma olasılığı ortadan kalkacak, cari hesaplar ve stokların daha sağlıklı takibi sağlanacaktır.

4- Yatırım teşvik belgeli firmalara makine teçhizat teslimlerinde müşterinin teşvik belgesinin n0ter tasdikli bir örneğinin alınarak satış faturasının altına fotokopisinin konularak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır.

5-Diplomatik istisnaya tabi olan kişi ve kuruluşlara satışlarda istisna belgesinin noter tasdikli bir örneğinin alınarak satış faturasının altına fotokopisinin konularak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır.

6- İhraç kayıtlı teslimlerde ,teslim yapılan müşteriye ait satış faturası ve malların ihraç edildiğini gösteren gümrük beyannamesinin noter tasdikli bir örneğinin alınarak satış faturasının altına fotokopisinin konularak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır.(İhraç kayıtlı teslimlerde teslim edilen malın firma tarafından üretildiği, kapasite raporunda ve sanayi sicil belgesinde olup olmadığının analizi ayrıca ihracatçı firmanın bu ürünlere aynı isim ,aynı miktar veya ölçü ile fatura etmesi, gümrük beyannamesi ve çeki listesinde de bu hususlara dikkat etmesi sağlanmalıdır.)

7- Diğer KDV istisnasına konu olan teslim ve hizmetlerde ilgili tebliğlerde belirtilen belgelerin noter tasdikli bir örneği alınarak satış faturalarının altına fotokopisinin konularak muhasebeleştirilmesi sağlanmalıdır.

Hizmet ihracatlarında iadenin alınabilmesi için dövizin yurda getirilmesi gerekmektedir. **Müşavirliğimizin önerisi para geldiğinde fatura kesilmesi yolundadır.**

8-KDV beyannamesinin hazırlanmasında Dönem başında kullanılan fatura ile dönem sonundaki son fatura arasında sıra kontrolünün yapılması. İptal edilen faturaların görülmesi ve analizi. Aşırı iptal var ise iptallerin azaltılması için önlem alınması.

Satışlarınızda, Sevki irsaliyesinin süre kontrolü yapılarak ve 7 günlük süre içerisinde faturasının kesilip kesilmediğinin analizi,

9-Değerleme işlemleri ile ilgili tablo ve hesaplamaların analizi ve her döneme ait hesapların konsolide edilmesi ve geçici vergi gelir tablolarına uygunluğunun kontrolü,

- **NOT 1:** DEĞERLEME ÇALIŞMALARININ MUHASEBE KAYITLARINA DOĞRU YANSITILIP YANSITILMADIĞININ KONTROLÜ İÇİN DEĞERLEME ÖNCESİ VE SONRASI MİZAN ALINARAK DENETİM İÇİN ARŞİVLENMESİNİN SAĞLANMASI,
- **NOT 2:** MUHASEBE KAYITLARI EKİNE DEĞERLEME TABLOLARININ EKLENMESİ,
- **NOT 3:** 1. GEÇİCİ VERGİ DÖNEMİNDE YAPILAN DEĞERLEME ÇALIŞMALARINI İLE 2-3-4 ncü GEÇİCİ VERGİDE YAPILACAK DEĞERLEME ÇALIŞMALARININ BİR TABLODA AYRI AYRI VE KÜMÜLATİF TOPLAMIN GÖSTERİMESİNİN SAĞLANMASI.

10-Her türlü hesaplama dayalı giderlerin hesaplama tablolarının muhasebe fişi ekinde koyulmasının sağlanması

11-Kapasite raporuna ve sanayi odaları fire oranlarına göre üretimde randıman analizi yapılması firma oranlarının, bu oranlara uygunluğunun analizi,

12-Firmanızda yeni alım yaptığınız firmalar ile ilgili vergi dairesinden bilgi istenmesi sağlanmalıdır.

- Ayrıca bu firmaların ve tüm firmaların ödemelerinin banka yoluyla veya kendi çekimimizle yapılması. Sevk irsaliyeleri ve taşıma irsaliyeleri olup olmadığı kontrol edilmelidir. Yukarıda belirtilen hususları eksik olan alımların müşavirliğimiz denetçilerine bildirilmesi ve bu satıcılarla ilgili vergi dairesinden bilgi istenmesi ve karşıt inceleme yapılması sağlanmalıdır.
- Bu çalışmaların yapılmadığı durumlarda satıcı firmalarda sahte belge kullanma veya düzenleme ile ilgili tespit yapıldığında, şirket bu alımlara isabet edecek tutarda kurumlar ve KDV tarhiyatı ile muhatap olunacaktır. Şirket yetkilileri de ağır cezada yargılanabilecektir.

13- Banka pos cihazları ile yapılan tahsilatlarda banka pos extrelerine göre tahsilat tutarlarının KDV beyannamesine intikal ettirilmesi ve bu tahsilatlar ile ilgili fatura düzenlenmesi önceki dönemlerde kesilen faturalara ait tahsilatlar ise fatura düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak bu bilginin yapılabilecek vergi incelemesinde sunulmak üzere arşivlenmesi gerekmektedir.

14-Geçici vergi Dönemlerinde veYıl sonlarında kesinlikle stok sayımı yapınız.

- a)İlk madde ve malzeme ve yardımcı malzemeleri kaydi envanteri yapıldı mı?
 - b)Mamul ,yarı mamul ve ticari mal kaydi envanteri yapıldı mı ?
 - c)Üretim ağacı ve reçetelerden hareketle üretim (mamul ve yarı mamul) sarf tablosu yapıldı mı?
- Ek :Envanter ve Üretim tabloları (Miktar ve tutarlı olacak)

15-**Mutabakatlara dikkat** Alacaklarınız, borçlarınız ve tüm banka hesaplarınız için mutabakat yapın. Böylelikle düzenlediğiniz faturanın karşı tarafın kayıtlarına girdiğinden emin olursunuz. Aynı zamanda size düzenlenen faturaların da kayıtlarınıza intikal edip etmediğinin bir kontrolü olur. Ayrıca Şirkette bir yolsuzluk varsa çoğu zaman mutabakat farkları bunun sinyali olabilir.

a)Cari hesap mutabakatlarının yapılması amacı ile alacaklılara ve boçlulara mutabakat mektupları gönderildi mi?

b)Grub firmaları cari hesap mutabakatları yapıldımı ?.

c)Banka hesapları ile banka ekstrelerinin mutabakatı sağlandı mı?

Firma tarafından geçici vergi dönemlerinin sonunda banka ekstrelerinin alınarak denetim için mizan ekine konulması sağlanmalıdır.

Firma tarafından geçici vergi dönemlerinin sonunda mutabakat mektupları alınarak denetim için mizan ekine konulması sağlanmalıdır.

16-**Çek portföyünün kontrolü** amacı ile tahsildeki, takipteki, vadesi geçmiş ve portföydeki çekler listelenerek çek sayım tutanakları ile karşılaştırıldı mı?

12-**İrsaliye tarihinden itibaren 7 günlük süre içinde fatura düzenlenmelidir.** Ancak, ay ve yılın kaydırılmamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca satın alınan malın alıcı tarafından taşıtırılması durumunda sevk irsaliyesinin alıcı tarafından kendi kendine düzenlenmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu konuda yapılan denetimlerde usulsüzlük cezaları kesilmektedir.

17- **Fatura envanteri yaptırın,** Şirketlerinizin faturaları adeta bankalardan aldığımız çek defteri gibidir. Boş da olsa dolu da olsa faturalarınıza kıymetli evrak muamelesi yapın. Bunun için de yılsonlarında bir fatura envanteri yapmakta fayda var.

18- Verilen ve alınan sipariş avanslarının mutabakatı ve listelenmesinin sağlanması ve denetim çalışması ekine koyulması sağlanmalıdır.

19-Gelir tahakkukları listesinin çıkarılması (müşteri ünvanı, satış faturası tarih no ve tutarı, sözleşme tarihi, işin bitiş tarihi ve sözleşme ve benzer evraklar) denetim çalışması ekine koyulması sağlanmalıdır.

20-Gider tahakkukları listesinin çıkarılması (Tedarikçi ünvanı, gelecek alış faturası tutarı, sözleşme tarihi,işin bitiş tarihi,ve sözleşme ve benze evraklar) denetim çalışması ekine koyulması sağlanmalıdır.

GELMEYEN FATURA OLURSA SON GEÇİÇİ VERGİDE MATRAHA İLAVE EDİLMESİ, AYRICA BU FATURALARIN KDV Leri İNDİRİM KONUSU YAPILMAYACAK,KKEGİDER OLARAK DİKKATE ALINACAKTIR.

21- Gelecek dönemlere ait giderlerin listesi çıkarılarak denetim çalışması ekine koyulması sağlanmalıdır,

22- KDV İade alacaklarımızla bilançodaki tutarlarının, bilançodaki tutarlarla uygunluğunun kontrolü yapılmalıdır.

23-Peşin ödenen vergi ve fonlar ile Ödenecek vergi ve yükümlülükler karşılıklarının, bilançodaki tutarlarla uygunluğunun kontrolü yapılmalıdır.

24-Yapılmakta olan yatırımlardan aktifleştirilmesi gerekenler olup olmadığının analizi, aktifleştirilenlerin Amortisman tablosu alınmasının sağlanmalıdır.

25-TEVSİK AÇISINDAN ÖDEME VE TAHSİLATLARIN ANALİZİ, DÜZENLENEN VE CİRO EDİLEN ÇEKLERDE MÜKELEFİN VERGİ DAİRESİ VE NOLARININ YAZILMASI VE ÇEK FOTOKOBİLERİNİN ALINILARAK MAHSUP EKİNE KONULMASININ SAĞLANMALIDIR.

5-Maddi duran varlıklar ile ilgili tespitler:

- 1- Gayrimenkulü genişletmek veya iktisadi kıymetini devamlı olarak artırmak maksadıyla yapılan harcamalar, gayrimenkulün maliyet bedeline eklenir. Bu harcamalar dışında normal bakım, tamir ve temizleme giderleri doğrudan giderleştirilebilir.
- 2- Amortisman tabi iktisadi kıymetlerde de aktifleştirme sınırı da 900 TL (KDV hariç) dir. İktisadi olarak bütünlük arz eden durumlarda bu tutar dikkate alınmayacaktır. İktisadi olarak bütünlük arz eden durumlarda bu tutar dikkate alınmayacaktır.(ÖRNEK: yemek takımı, kaşık takımı v.b) .
- 3- Duran varlık yatırımlarında yatırımların aktifleştirildiği yıl oluşan finansman giderleri, faiz, ödenen kur farkı, dönem sonu değerlendirme kur farkı, komisyon giderleri v.b giderlerin duran varlığın maliyet bedeline ilave edilmesi zorunludur. Aktifleştirildiği yıldan sonraki dönemlerde maliyet unsuru veya gider unsuru olarak dikkate alınması ihtiyaridir. Leasing ile yapılan yatırımlarda da aynı uygulama yapılmalıdır.
- 4- Sabit kıymet satışlarında yenileme yapılacaksa Sabit kıymet yenileme fonu ayrılması sağlanmalıdır. Vergi erteleme olarak görülen sabit kıymet yenileme fonu şartları olmadığı halde bu imkandan yararlanılmamalıdır. Sabit kıymetin belirlenen sürelerle de yenilenebileceğine ilişkin karar alınması ve bu hususun kayıtlara geçirilmesi faydalı olacaktır.

Sabit kıymet yenileme fonu analizi 3 yıl içinde yenileme yapılmadı ise fonun dönem karına ilavesinin sağlanması gerekir.Ör:2014 yılında ayrılan Sabit kıymet yenileme fonu kullanılmadı en geç 2016 yılı sonunda dönem sonu hesaplarına aktarılmalıdır. (Sabit kıymet yenileme fonu uygulaması ile ilgili müşavirliğimizden ayrıntılı bilgi alabilirsiniz)

- 5- Amortismanlar da faydalı ömür ve ayrılan amortisman tutarlarının kontrolü,amortismanların ilgili olduğu sabit kıymet cinsine göre listelenmesi, sabit kıymetlerin ve amortismanların dönem başı ve dönem sonu tutarlarının bilançoya uygunluğunun kontrolü ve AMORTİSMAN listesinde bu uygunluğun gösterilmesi,(sabit kıymet satışlarında zarar gösterilmemesi önerilir)
- 6- Kullanılan kredi veya finansman temininde hesaplanan faizi ve/veya kur farkını aktifleştirme döneminin sonuna kadar yatırım maliyetine vermeden doğrudan gider yazılması mümkün değildir. Mevzuat gereği ancak bu tür kredi maliyetleri ilgili yatırımların tamamlanıp aktifleştirildiği yıldan sonraki bölümleri için isteğe bağlı olarak giderleştirilmesine cevaz verilmektedir.

7- Satılan sabit kıymetler amortisman listelerinden çıkarılarak söz konusu sabit kıymetler için amortisman ayrılması engellenmelidir. (Satış nedeni ile hesap dönemi sonunda envantere olmayan sabit kıymetler için amortisman ayrılmamalıdır.)

8- İşletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılabilir.

9- İşletmeye ait binek otoy kasko bedelinin altında bir bedelle satılması özellikle katma değer vergisi matrahının emsal bedelden aşağı olamayacağı maddesi gereği problem yaratabilir. Bu durumda piyasa fiyatlarının kasko bedelin altında olması durumunda emsal bedeli kuvvetlendirici mahiyette oto galerilerinden veya ilgili marka satıcılarından belge alınması sağlanmalıdır.

10-Küçük demirbaşlara ait gider faturalarının analiz edilerek amortisman tablosuna alınıp alınmayacağının kontrol edilmesi sağlanmalıdır.

6-Şüpheli alacaklarla ilgili tespitler ;

Şüpheli alacakları kontrol ediniz Şüpheli hale gelmiş alacaklarınızı karşılık yolu ile gider yazacaksınız yıl sonuna kadar icra ya da dava yoluyla takibine başlamanız gerekmektedir.

1-Şüpheli alacakların teminatlı kısımları için karşılık ayrılamaz.

2-Karşılık yoluyla gider yazılan şüpheli alacaklarda takip edilmelidir, aksi takdirde muvazaa iddia edilebilecektir. Muhasebe kaydı ekine dava belgesinin konulması sağlanmalıdır.

3- Şüpheli alacaklarda yapılan tahsilatlarda, karşılık giderlerinin kapatılarak gelir yazılması gerekmektedir.

4-Ayrıca karşılık giderlerinin ve tahsilatlarının izlendiği bir tablo yapılması müşavirliğimiz tarafından önerilmektedir

5-Şüpheli alacak için karşılık dava ya da icra takibine geçildiği yılda ayrılabilir. Ancak aksi yönde de uygulanabileceğine ilişkin yargı kararları mevcuttur.

6-Şüpheli alacak karşılıkları mutlaka muhasebeleştirilmeli ve bilanço da izlenebilmelidir. Karşılık ayrılan tutarın sonuç hesaplarına intikali için şekil şatı olan karşılık ayrılma işlemi mutlaka yapılmalıdır. Aksi durumlar inceleme elemanlarınca eleştiri konusu yapılmaktadır.

7-VUK'nun 323.maddesi gereğince,dava ve icra safhasına gelen ve yapılan protestoya veya yazılı olarak bir kereden fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmeyen dava ve icra safhasına değmeyecek derecede küçük ve teminata bağlanmamış alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkündür,

8-İflas erteleme kararı alan firmalardan alacaklar bu karara göre şüpheli alacak olarak değerlendirilerek karşılık ayrılabilir.

7-Kanunen kabul edilmeyen giderler ile ilgili tespitler ;

1-Geçmiş yıllara ait giderler Kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak kaydedilmelidir. Ancak beyanname tarihine kadar gelen faturaların KDV dahil tutarları önceki yıl kurumlar vergisi beyannamesinde diğer indirimler satırında gider olarak dikkate alınabilir.

2-Her türlü harcamaların KKEG olarak kayıtlara intikal etmemesi gerekir. Şahsi giderler niteliğinde bulunana ve şirket ile hiç ilgisi bulunmayan harcamaların giderleştirilerek daha sonra KKEG olarak vergi matrahına ilave edilmesi her şeyi çözmektedir. Kayıtlara intikal eden harcamaların mutlaka işle ilgili olması , ancak bu giderlerin vergi kanunlarınca kabul edilmeyen nitelikte olması gerekir.

3-Amortisman tabi olmayan kıymetlerin satışından zarar doğması durumunda, bu kıymetlerin enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan farklarının satış zararına isabet eden kısmının KKEG yapılması unutulmamalıdır.

4-Trafik para cezaları,vergi cezaları vs, özel iletişim vergileri ve Binek otolarına ait MTV, kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmalıdır.

5-Kurumlar vergisi kanunu 5-1-e maddesine göre yapılan gayrimenkul ve iştirak hisseleri satışında oluşan zararlar KKEG olarak dikkate alınır. Kar çıktığı durumlarda tapu harçlarının %75 lik tutarı KKEG olarak dikkate alınmalıdır

8-A)Stopaj Gelir Vergisi Kesintileri ile ilgili tespitler;

1-Serbest meslek faaliyeti olarak dar mükelleflere yapılan ödemelerde stopaj ve sorumlu sıfatıyla KDV yükümlülüğü olabileceği göz ardı edilmemelidir. Dar mükelleflerden hizmet ve danışmanlık ,vb gibi alımlarla ilgili gelen faturalarda Stopaj yükümlülüğü ile ilgili olarak, mutlaka varsa ikili vergi anlaşmasının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Stopaj yapılmıyorsa karşı taraftan (yabancı şirketten) mukimlik belgesi istenilmelidir.

2-Gider pusulası ile yapılan teslim ve hizmetlerde sadece stopaj kesintisi yapılır. Fon kesintisi yapılmayacaktır.(Örneğin hamaliye işinde %10 stopaj yapılacaktır.)

3-Arızı serbest meslek ödemelerinde stopaj oranı %20'dir. Ayrıca Brüt değer üzerinden kdv tevkifatı yapılarak 2 nolu kdv beyanı ile beyan edilerek 1 nolu KDV beyanında indirim konusu yapılmalıdır.

4-Telif kazançları istisnasının zaman zaman bir telif eser olmadığı hallerde de, alınan danışmanlık, eğitim vb. hizmetler için uygulanmaya çalışıldığı müşahade edilmektedir.(gider pusulası ile alımlar) Ayrıca aslında ücretli olanların (işverenin emir ve talimatları doğrultusunda çalışanların) bu imkandan yararlanması mümkün değildir.

5-Yıl içerisinde bir işyerinden ayrılarak ikinci işyerine çalışmaya başlayan personelde gelir vergisi matrahı sıfırdan başlayacaktır.

B)-Ücretler ile ilgili tespitler ;

1-Yabancı çalışanların Türkiye'de ikamet ediyor olmaları halinde Türk vatandaşları gibi (tam mükellef olarak) tüm gelirlerinin beyanı gerekebilmektedir.

2-Dışarıda ödenip Türkiye'deki şirkete yansıtılan ücretlerin Türkiye'de ödeyen şirket nezdinde stopaja tabi tutulmuş olması gerekmektedir.

3-Şirketten ayrılan ucuz araba, bilgisayar vb. kullandığı eşyaların verilmesi ücrettir.

4-Şirketten ayrılanlar üzerindeki iş avanslarının kapatılmadan bekletilmesi halinde, çalışana bir menfaat sağlandığı iddiasında bulunabilecektir.

5-Çalışanlara avans verilmesi ve verilen avansın uzun süre çalışan üzerinde bırakılması halinde bu ödemenin ücret olarak değerlendirilebilmesi riski gözardı edilmemelidir.

6-Personele ücret dışında sağlanan her türlü fayda vergiye tabidir.

7-Personele tahsis edilen işletme mülkiyetindeki lojmanların sadece 100 m2'yi aşmayan kısmı gelir vergisinden muaftır.

8-Çalışanlarınıza verilen borçlara faiz ve üzerinden KDV hesaplanması gerekebilecektir.

9-Demirbaş olanlar dışında giyim yardımları ücret mahiyetindedir.

10-Yöneticilerin özel araçları ile işe gidip gelmeleri için verilen benzin bedelleri ücret mahiyetindedir.

11-Sadece serbest bölgede “fiilen” çalışma karşılığı alınan ücretler gelir vergisinden muaftır. Bu bölgeye giriş çıkışlar kontrol altına alınmış olduğundan, gerek çalışma mekanının fiziki elverişsizliği, gerekse işin tabiatı icabı fiilen serbest bölgede yapılmamış çalışmaların gelir vergisine tabi olduğu iddiası ileri sürülebilecektir.

12-Yabancı işverenden ücret alan Türk personelin yıllık gelir vergisi beyanında bulunması gerekebilecektir.

13-Yabancı bir şirketin ticari faaliyette bulunmayan irtibat bürosu olarak izin alan büronun daha sonra irtibat bürosu sınırlarını aştığı tespit edilirse çalışanların ücretleri de gelir vergisine tabi tutulur.

14-Türkiye’de çalışan yabancı kişilerin Türkiye’den ücret almasalar bile yıllık beyanda bulunmaları gerekebilecektir

15-6327 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle değişik Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan hüküm, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, ücretle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanımaktadır.

Bu kapsamda indirim konusu yapılabilecek tutarın toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak şahıs sigortaları prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını da aşamayacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında yapılacak indirim, işverenler tarafından hizmet erbabına yönelik olarak sadece bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarını içermekte olup, **şahıs sigorta primlerini içermemektedir.**

İşverenlerce ödenen şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendi çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir.

Hem işveren tarafından bireysel emeklilik sistemine katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirimine izin verilmeksizin, serbestçe belirlenebilecektir.

Örnek:

Ücretlinin Kasım 2013 döneminde şahıs sigortalarına yaptığı prim ödemelerinin tutarı 200 TL'dir. Bu tutara ilave olarak ücretli tarafından 150 TL, işveren tarafından 150 TL olmak üzere bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı 300 TL'dir.

Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı olan 150 TL hiçbir surette vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Bu verilere göre;

Aylık Brüt Ücret 2.000 TL

Şahıs Sigortalarına Yapılan Prim Ödemesi (ücretli) 200 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren) 150 TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar (Varsayılan) 600 TL

Brüt Ücretin % 15'i 300 TL

İşverence ödenen katkı payı ile ücretli tarafından ödenen primlerin toplam tutarı 350 TL olmasına rağmen brüt ücretin %15'inin 300 TL olması nedeniyle, işçi ve işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 300 TL olacaktır.

İndirimde ücret matrahının tespitine öncelik verilmesi durumunda, ücretli tarafından ödenen prim tutarı 200 TL Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesi uyarınca, ücretin safî tutarının tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Aynı dönemde işveren tarafından ödenen katkı payı tutarının ise sadece 100 TL'lik kısmı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilecektir.

İşveren tarafından ödenen ancak Gelir Vergisi Kanununun 40/9 uncu maddesi uyarınca indirilemeyen 50 TL ise ücret olarak stopaj yoluyla vergilendirilmek suretiyle ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

Katkı paylarının ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilmesi için; bireysel emeklilik şirketlerinin 4632 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca emeklilik branşında ruhsat almış şirketlerden olması gerekmektedir

16-327 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin % 15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri; sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla;

- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile

- Ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerden

müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; şahıs sigorta şirketlerinin Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de olması gerekmektedir.

Örnek:

Öteden beri şahıs sigorta primi ödeyen ve Kasım 2013 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ödediği katkı payı ve şahıs sigorta prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret 5.000 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 300 TL

Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 400 TL

Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 400 TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar 2.500 TL

Brüt Ücretin %15'i 750 TL

Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.

Bu bilgilere göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Ücretlinin, şahıs sigortaları için ödediği toplam 800 TL'nin 750 TL'lik kısmı (brüt ücretinin %15'i) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğunun varsayılması halinde, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

C-Personel ve İş Kanunu ile ilgili tespitler:

1-Seyahat masraf cetveli ekinde düzenlenen dahili gider pusulasında belgesiz giderler olarak ancak dolmuş ücretleri gider yazılabilir.Bu tür giderlerin dahili gider pusulasına aktarılmasında gidilen yerlerin yazılması ve harcamayı yapan kişi tarafından imzalanması gerekir.Toplu olarak 30. YTL dolmuş ücreti olarak yazılamaz.(Örnek: Fabrika-garaj=6 YTL , Fabrika Heykel = 8 YTLgibi yazılmalıdır.) Bu konuda bu belgeleri düzenleyen personelin bilgilendirilmesi gerekir.

2- Seyahat masraf cetvelleri çok özensiz düzenlenmektedir. Giderlere ait bilgiler ve KDV ler Seyahat masraf cetvelinde ayrıca gösterilmeli ve genel toplamı alınmalıdır. Bu konu ile ilgili şirketin seyahat masraf cetveli düzenleme prosedürü hazırlanması ve buna uyulması sağlanmalıdır.

3-Harcırah giderlerinde; gerçek gider usulü ile harcırah usulü karşılaştırılarak hangisi avantajlı ise o yöntem uygulanmalıdır.

Harcırah usulünde yemek, yatmak giderlerine karşılık olmak üzere personele harcırah verilmektedir. Harcırah cetvelinde yemek ve yatmak giderlerinin alınmaması bu tür giderlerin ayrı bir masraf cetveli ile alınması sağlanmalı ve ilgili personel bu konuda bilgilendirilmelidir.

4- Personele bayramlarda ve yılbaşında yapılan gıda yardımlarında, gıda yardımı ücret gibi değerlendirilecektir. KDV dahil gıda bedeli üzerinden stopaj kesintisi yapılacaktır. KDV indirim konusu yapılmayacaktır ,

5-İşçilik bordrolarla ilgili parametrelerin düzeltilip düzeltilmediğinin kontrolü. Vergi oranları, SSK tavan - taban ve sigorta oranları kontrolünün yapılması,Özet bordro raporunun muhtasar beyannamesindeki rakamlarla uygun olup olmadığının kontrolü,

6-Engelli istihdam zorunluluğu unutulmamalıdır.

7-Doktor bulundurma zorunluluğu unutulmamalıdır.

9-Diğer Tespitler ve Konular;

1-Kasadan ödeme ve tahsilatlar;

- Kasa hesabında yüklü miktarlarda tutarlar görülmesi, ödeme ve tahsilatlar yapılması her zaman incelemelerde ilk dikkati çeken husus olmuştur. Kasa hesabında ticari teamüller uygun düşmeyecek derecede yüksek tutarların , uzun süre kasada kalması incelemelerde matrah farkının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.
- 8 bin tl üzerinde sözleşmelere ait kısım kısım kesilen faturalar da dahil, 8 bin tl üzerinde fatura düzenlenen ve alınan, firmalarda ödemelerin bankadan ve ya çekle yapılması, bu ödemeler bu şekilde yapılmadığında özel usulsüzlük cezası uygulanması gerekir. 8 bin tl üzerindeki kasa hareketlerinin kontrolü ve özel usulsüzlük cezalarının tesbiti. Yapılmalıdır.

2- Naylon Fatura ya dikkat ;

Sadece fatura alıyor olmak ne yazık ki yetmemektedir. İlişkinin son derece net belgelenebilmesi (banka havalesi veya nama yazılı çekle ödeme, ilgili şirketin vergi dairesi ve hesap numaralarının belirtilmesi, taşıma irsaliyesi, tartı belgesi vb) sahte belge kullanıldığı iddiası ile karşı karşıya kalmamak için önem taşımaktadır. Daha önce ödediğiniz KDV veya stopajları, müteselsil sorumluluk çerçevesinde tekrar ödemek zorunda kalabilirsiniz. Ayrıca naylon fatura kullanımının vergi cezaları dışında savcılık tarafından açılacak ceza davalarının da olduğu unutulmamalıdır.

3-Transfer Fiyatlandırması;

Transfer fiyatlandırması açısından durumunuzu kontrol edin Grup şirketi iseniz, Grubunuzdaki diğer şirketlerden mal ve veya hizmet alıp satıyorsanız, emsale uygun kâr etmiş olmanız gerekli. Zarardaysanız mutlaka durumunuzu iyi irdelleyin. Düzeltme imkanlarını araştırın ve yılı kapamadan yapmaya çalışın. Eğer Geçmiş yıllara göre mukayese edildiğinde kârınız veya fiyatlarınızda değişiklikler varsa, farklı bir uygulama yapıyorsanız iktisadi gerekçeleri ile ayrıntılı bir şekilde izah edebilir olmanız gerekmektedir.

4-Örtülü Sermaye;

İlişkili şirketlerden alınan borçların faiz ve kur farkları, örtülü sermaye açısından ilk irdelenen hususlardandır. Özellikle gelir tablosu dip notlarında yapılan bildirimler bu konuda firmanın öncelikli incelenebilecek firmalar arasına girmesine neden olabilir. Bu nedenle özellikle bilanço ve gelir tablosu dip notlarının hazırlanmasında titizlik gösterilmesinde ve müşavirinizden destek alınmasında fayda vardır. Yabancı ortağı bulunan şirketlere ortakları tarafından verilen tutarlara isabet eden kur farklarına dikkat edilmelidir.

5- Ruhsat ve Belgeler; Sanayi sicil belgesi, kapasite raporu ve ruhsatların süre kontrolü yapılması ve süre bitmeden yeniden çıkarılması sağlanmalı

6- **Yatırım teşvik belgesinin kapatma** tarihi dikkate alınarak yatırım harcamaları planlandı mı? Gerekli revizyon ve uzatma işlemleri planlandı mı?

7- **Kara listedekilerle alış verişiniz var mı?** Vergi idaresinin Kara listesindeki müşterilerinizle alış veriş konusuna da çok dikkat etmek gerekiyor. Kesinlikle alınan veya satılan mallar irsaliyeli, faturalı, ödemeleri ise banka vasıtasıyla olmalı. Mümkünse bu müşterilerle çalışmamaya özen gösterilmelidir.

8 -**Kamu Borcunuz var mı?** Yılsonunda internet vergi dairesi kayıt ve imkânını kullanarak vergi dairesindeki durumunuzu kontrol ettirin. Bunu sosyal güvenlik borçları için de yapabilirsiniz. Unutmayın kamu borçları nedeniyle bir yönetici olarak kişisel mal varlığınızla takip edilebilirsiniz

9-**Bu yıla ilişkin tüm faturalarınızı kestiniz mi?** Uygulamada sıklıkla karşılaşılan konulardan biri de bilerek ya da bilmeyerek geç düzenlenen faturalardır. Fatura geç düzenlediğinde alıcının hesaplarında dönem kaymasına sebep olabilir. Sıkı bir bütçeleme ve onay mantığı içinde çalışan şirketlerde izleyen yılda gelen faturalar sorun yaratabilir.

Bu yıla ilişkin faturalarınızı aldınız mı? Alınacak faturaların gecikmesi halinde, izleyen yılda gelen faturanın KDV sinin indirilebilirliği sorun yaratabilir. Bu nedenle yılı düzgün kapatabilmek, bu yıla ilişkin kârınızı doğru tespit edebilmek için tüm gider/maliyet faturalarının gelip kayıtlara intikal ettiğinden emin olun,

10- **Vergiyi azaltmak için fatura toplamaktan kaçının** Dönem sonlarında daha da yoğunlaşan bir başka çaba da belgelenememiş giderleri belgeleyebilmek, şirket içindeki yolsuzlukları örtebilmek veya oluşan fazla kârları aşağıya çekebilmek vb. birçok gerekçeyle başlayan "sağlam fatura" arayışıdır. Muteber olduğu iddia edilen firmalar tarafından düzenlendiği iddia edilen faturalar, faturadaki KDV tutarı ödenerek satın alınmaya çalışılıyor olabilir. Bunlar artık eski dönem yaklaşımları. Bilin ki bu tur uygulamalar eninde sonunda ayağınıza dolanacak ve bedeli de çok ağır olacaktır.

11- **Merak Projesini unutmayın Vergi idaresi çok çeşitli yerlerde toplanan iktisadi verilere elektronik ortamda erişebiliyor.** Aşağı yukarı tüm beyanlar, bildirimler ve ekleri elektronik ortamda alınıyor. Bu verilerin birbirleriyle çapraz kontrolleri yapılıyor. Çok sayıda noktadan gelen veriler ve beyanlar elektronik olarak gözden geçirilip sorunlu olanlar inceleme için seçilmeye başlandı. Bu nedenle gerçek faaliyet ile belgeler kesinlikle uyumlu olmalı aksi halde incelemeden kaçmak imkansız hale geldi.

12- **İnceleme oranı yamılgısı** Önceleri Türkiye'de vergi incelemesine seçim, kısıtlı sayıda veriye dayanarak yapılıyordu. Şimdi özellikle büyük firmalar (şehirde, sektörde, Türkiye genelinde, **ciro, karlılık, çalışan sayısı, devreden KDV tutarı gibi 914 ayrı kriterden** MERAK projesi sayesinde analiz edilip riskler belirlenerek) sürekli denetime tabi tutulmaya çalışılıyor.

13-**Yıllık değerlendirme toplantısı** Uygulamada en çok rastlanan eksikliklerden biri, şirketlerin kendi müşavir ve avukatlarını yeterince iyi değerlendirememesi. Lütfen avukatlarınızı ve müşavirlerinizi yaptığınız tüm işlerde, baştan itibaren işin içinde tutun. Yılsonlarında yıllık bir değerlendirme toplantısı yaparak şirketin sorunları ve konuları üzerinden beraberce gitmek faydalı olacaktır.

14-**Yabancı şirketlerin mümessili olanlar** Son yıllarda vergi incelemelerinde Türkiye'de mümessili bulunan yabancı firmaların, Türkiye'den elde ettikleri gelirleri Türkiye'de vergilenmeye dönük eleştiriler yapılmaya başlandı. Mümessilin, yurtdışındaki firmanın daimi temsilcisi olduğu iddia edilerek vergileme yapılmaya çalışılıyor. Tabi yabancı şirket adına yapılan tarhiyat ilk etapta Türkiye'deki mümessilden isteniyor.

14. ORTAKLARIN ŞİRKETTEN BORÇLANMASININ YENİ TTK YA GÖRE ANALİZİ

ANONİM ŞİRKETLERDE;

- A- ORTAKLAR; SERMAYE TAAHHÜDÜNDEN DOĞAN VADESİ GEÇMİŞ BORÇLARI BULUNMAMASI HALİNDE VE ŞİRKETİN SERBEST YEDEK AKÇELERLE BİRLİKTE KÂRI, GEÇMİŞ YIL ZARARLARINI KARŞILAYACAK DÜZEYDE İSE ŞİRKETE BORÇLANABİLECEKLERDİR.
- B- PAY SAHİBİ OLMAYAN YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İLE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN PAY SAHİBİ OLMAYAN ÜÇÜNCÜ DERECEYE KADAR KAN VE KAYIN HISIMLARININ ŞİRKETE NAKİT OLARAK BORÇLANMALARI YASAKLANMIŞTIR.

LİMİTED ŞİRKETLERDE;

- C- ORTAKLARIN VE MÜDÜRLERİN ŞİRKETTEN BORÇLANABİLMESİ, ANONİM ŞİRKETLERLE AYNI ŞARTLARA TÂBİDİR

15. Karlılığınız yetersizse düzeltin, ilişkili şirketlerle mal ve hizmet alımları nedeniyle oluşan kar emsale uygun mu değil mi izleyin, irdeleyin. Şayet yetersizse ilişkili şirketlerden satın aldığınız mal ve hizmetlerle ilgili düzeltme yapmanız gerekebilir. Yurt içindeki bir firma ise KDV li fatura düzenlemek gerekecektir. Yurt dışındaki firma ise alacaklandırma notu (credit note) alınabilir. Mali İdare yakın zamana kadar veregeldiği yazılı görüşlerde bu tür belgeler için KDV uygulanmasına gerek yoktur diyordu. Ancak son zamanlarda yapılan incelemelerde bu konu eleştirilmeye başlandı. Katılmıyor olmakla beraber bu riskin de bilinmesinde yarar görüyoruz.

16. %05 götürü Giderden sorunsuz yararlanmak istiyorsanız ;

Yurt dışından elde ettiğiniz ihracat ve taşıma gelirlerinizin %05 ine kadar, bu işlemlerinize ilgili belgesiz giderlerinizi matrahtan indirebilirsiniz. Yargı kararlarına göre %05 ler beyannamede doğrudan indirim olarak dikkate alınabilir. Ancak bakanlık aksi görüşte. Belgesiz harcamanın fiilen yapılmasını arıyor. Sorun yaşamadan bu imkandan yararlanmak istiyorsanız yıl sonuna kadar %05 tutarının işletme dışına çıkarılmış olması gerektiği hususunu hatırlatmak isteriz.

18. Boş şirketleri tasfiye edin Yeni TTK ile şirketlerin yasal zorunluluklara uyum maliyetleri artacak görünüyor. Bu nedenle işlevsiz şirketleri tasfiye etmeye biran önce başlamakta fayda var.

19-Gelen ihbarnameleri, ödeme emirlerini, haciz bildirimlerini, incelemeye davet yazılarını mutlaka önemseyin, aksi takdirde itiraz sürelerinin dikkatlice takip edilmesi gerekir.

20-Son beş yıla ilişkin belgeler ve defterler özenle muhafaza edilmelidir. İbraz edilmemesi durumunda indirim konusu yapılan KDV' lerin inceleme elemanlarınca red konusu yapılabileceği unutulmamalıdır. Geçmiş yılların tüm belgelerinin iyi korunduğundan emin olunuz. Bazen ibraz edilemeyen bir mahsup dilekçesi, önemli sorunlara yol açabilmektedir. Ayrıca, zaman aşımı sürelerini bir yana bırakıp özellikle ödeme belgelerinin saklanabildiğince uzun saklanmasında fayda vardır.

21. Defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri unutulmamalıdır. Dönem içinde defter yapraklarının yetip yetmediği analiz edilmelidir.

Yer verilen konularda ek bilgi istenildiğinde lütfen bizimle temasa geçiniz.

Saygılarımızla,
PARETO YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.